

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Газета 1966 йил
1 июлдан
чиқа бошлаган

2006 йил, 20 НОЯБРЬ, ДУШАНБА

ШАҲАР ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ КУНДАЛИК ГАЗЕТАСИ

№ 228 (10.785)

Баҳоси эркин нархда

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

Янгиликлар, воқеалар

Қисқа сатрларда

• **ТОШКЕНТ** шаҳар Халқ таълими бош бошқармаси билан Сеул таълим департаменти ўртасида йўлга қўйилган ҳамкорлик алоқалари натижасида шахримиз мактабларига 100 та замонавий компьютерлар тўхфа этиладиган бўлди.

• **МИРЗО** Улғубек туман ўқувчилар ижодиёт марказида туман ҳокимлиги, халқ таълими, Маънавият тарғибот маркази, «Камолот» ЕИХ туман бўлими, туман ўқувчилар ижодиёт маркази ҳамкорликларида «Юртимизда олтин фасл» мавзuida ўтказилган мактабларaro кўрик-танлов Ҳомийлар ва шифокорлар йилига бағишланди.

• **МИРОБОД** туманидаги Баротхўжа номли маҳаллада туман хотин-қизлар кўмитаси ташаббуси билан «Аёл ва унинг ҳуқуқлари» мавзuida ўтказилган давра суҳбатидида маҳалланинг фаол аёллари, ёшлари иштирок этишди.

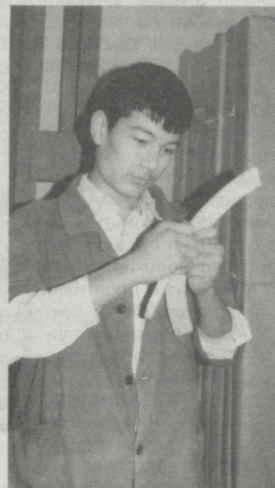
• **МИРОБОД** туманидаги Маҳкам Мерганов номли маҳаллада яшовчи қандли диабет хасталиги билан оғирган беморларга, ногиронларга «Соглом авлод учун» жамғармасининг Тошкент шаҳар, Миробод туман таянч масканлари ҳомийликларида Ҳомийлар ва шифокорлар йили муносабати билан дори-дармон воситалари тарқатилди.

• **МАЪНАВИЯТ** тарғибот марказининг Чилонзор туман бўлимида тумандаги корхона-ташкilot, муассасаларнинг маънавият масалалари бўйича мутасаддилари иштирокида Ўзбекистон Республикаси Давлат байроғи қабул қилинганлигининг 15 йиллиги муносабати билан уюштирилган давра суҳбати «Давлати рамзлари — қалбимиз ардоғида» деб номланди.

• **ЯККАСАРОЙ** туманидаги 91-мактабда «Камолот»ни ўрганамиз» мавзuida «Камолот» ЕИХ туман бўлими ташаббуси билан ўтказилган ўқув семинарида мактаблар сардорлари иштирок этишди.

Ўз мухбирларимиз
хабарларидан.

КИЧИК БИЗНЕС ҲАМДА
ХУСУСИЙ
ТАДБИРКОРЛИКНИ
РИВОЖЛАНТИРИШГА
ДАВЛАТИМИЗ
ТОМОНИДАН КАТТА
АҲАМИЯТ БЕРИЛМОҚДА.

ҲИНДИСТОН ПОЙТАХТИДА
ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ
ТАДҚИҚОТЧИЛИГИДА ЯНГИ
Йўналишларни ишлаб
чиқиш, соҳага илғор
технологияларни тадбиқ
этиш, жаҳонда озиқ-овқат
хавфсизлиги ва экология
барқарорлигини таъминлаш
мавзулари бағишланган
Халқаро конференция бўлиб
ўтди. У қишлоқ хўжалиги
тадқиқотлари глобал
форуми томонидан ташкил
этилди.

Ҳиндистон Президенти Абдул Қалам халқаро анжуманининг очилиши маросимида сўзга чиқиб, қишлоқ хўжалиги самарадорлигини яхшилаш, жабҳага илғор технологияларни тадбиқ этиш бора-

Хусусий тадбиркорлик

ЗАМОН ТАЛАБЛАРИ АСОСИДА

Ушбу соҳадаги ислохотлар босқичма-босқич амалга оширилмоқда. Хусусан, пойтахтимизда самарали фаолият юритаётган «SHAMS-TEKS-BIZNES» масъулияти чекланган жамияти жамоаси ҳам юртимиз иқтисодиётини ривожлантиришга ўз ҳиссасини қўшишни эзгу мақсад қилган ҳолда меҳнат қилмоқда. Мазкур корхона тадбиркорлари бугунги

кунда йигирма нафарга яқин аёлни иш билан таъминлаб, уй шароитида меҳнат қилишга жалб қилди ва уларга етарли шарт-шароитлар яратилди.

Муҳаббат ҲАБИБУЛЛАЕВА
СУРАТЛАРДА: жамиятга қарашли мебель
цеҳидаги иш фаолиятидан лавҳалар,
Наталья Семёнова олган суратлар.

Халқаро анжуманларда

«ЭКОСАН»НИНГ ҲИНД ЗАМИНИДАГИ УЧРАШУВЛАРИ

сида мамлакатда амалга оширилаётган чора-тадбирлар ҳақида атрофлича фикр юритди.

Конференцияда «ЭКОСАН» халқаро хайрия жамғармаси раиси Юсуфжон Шодиметов бошчилигидаги Ўзбекистон делегацияси ҳам иштирок этди. Жамғарма раҳбари тадбир иштирокчиларига мамлакатимизда амалга оширилаётган ер ислохоти, хусусийлаштириш жараёналари, қишлоқ хўжалиги бошқаруви ва тадбиркорлик фаолиятини либерallashtiriш ҳақида фермерлик ҳаракатини ривожлантириш борасидаги чора-тадбир-

лар ҳақида сўзлаб берди.

Таширф доирасида «ЭКОСАН» вакилларининг Ҳиндистон экология ва атроф-муҳити институтида бўлиб ўтган учрашуви чоғида атроф-муҳитни химоя қилиш борасидаги ҳамкорликни фаоллаштириш истиқболлари, ўзаро ахборот айирбошлаш, қўшма лойиҳаларни рўёбга чиқариш, экотуризм соҳасида ҳамкорликни ривожлантириш билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

Садриддин СУЯРОВ,
«Жаҳон» АА мухбири
Дехли

Ижтимоий ҳимоя

ЯНГИ МАРКАЗ ФАОЛИЯТ БОШЛАДИ

МАЪЛУМКИ, МУСТАҚИЛ ЮРТИМИЗНИНГ ПОРЛОҚ ИСТИҚБОЛИ, ЮКСАК ТАРАҚҚИЁТИ ШУ ЖАМИЯТДА ВОЯГА ЕТАЁТГАН ЁШЛАРНИНГ ЧУҚУР БИЛИМИ, ЖИСМОНАН СОГЛОМ ВА МАЪНАВ БАРКАМОЛ БЎЛИБ ВОЯГА ЕТИШИГА БОҒЛИҚ. ШУ МАЪНОДА ДАВЛАТИМИЗ, ШАХСАН ЮРТБОШИМИЗ ТОМОНИДАН ЁШЛАРГА КЎРСАТИЛАЁТГАН КАТТА ЭЪТИБОР ВА ҒАМЎРЛИК ҲАМ КЕЛАЖАҚДА УЛАРНИНГ ҲАР ТОМОНЛАМА КОМИЛ ИНСОНЛАР ҚАТОРИДАН ЎРИН ОЛИШЛАРИГА ҚАРАТИЛГАН.

Илгари хабар берганимиздек, кунчи кеча барча зарур шарт-шароитлар яратилиб, фойдаланишга топширилган замонавий янги бино — Тошкент шаҳар ИИББ тасарруфидаги «Вояга етмаганларга ижтимоий ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш маркази» ҳам ўсмир-ёшлар ўртасида қаровсизлик, жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш каби мақсадлар йўлида қад ростлади.

Марказимизга нафақат республикамиздан, балки Ҳамдўстлик давлатлари-

кечак билан таъминланади. Шунингдек, зарур бўлганда уларга тиббий, маиший, маданий-маърифий, тарбиявий ёрдам кўрсатилади. Спорт-соғломлаштириш ишлари олиб борилади.

Айтиб ўтиш жоизки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 26 августдаги «Тошкент шаҳрида вояга етмаганлар қаровсизлиги ва улар орасидаги ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш тўғрисида»ги қарорининг бажарилишини таъминлаш мақсадида Тошкент шаҳар ҳокимининг 2006 йил 1 майдаги қарорига биноан шахримизнинг Юнусобод туманининг 3-мавзесида жойлашган бино ҳомий ташкилотлар кўмаги ва хашар йўли билан капитал таъмирдан чиқарилиб марказ иختиёрига топширилди.

Ҳозирда Марказий Осиё давлатлари ичидаги энг замонавий марказлар қаторида ўрин олган ушбу масканда

дан ҳам 3 ёшдан 18 ёшгача бўлган вояга етмаганлар олиб келиниши мумкин, — дейди биз билан суҳбатда «Вояга етмаганларга ижтимоий-ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш маркази» бошлиғи ўринбосари, капитан Азиз Бобобоев. — 200 ўринга мўлжалланган, ўқиб, саводхонлигини ошириш, спорт билан шуғулланиш учун барча шарт-шароитлар яратилган марказда аввало болалар иссиқ овқат, кийим-

тақдир тақозоси билан етим қолган, адашиб йўлини тополмаётган ёки қаровсиз қолган болалар ота-онаси ёки қариндош-уруғлари, яшаш жойлари аниқлангунга қадар бир ой мобайнида яшаб турадилар. Уларга шу вақт ичида имкон бори-ча ҳаётга муҳаббат йўғотиш, ота-она, она-Ватан, оилани қадрлаш каби инсоний фазилатлар ҳақида ёки компьютер саводхонлиги бўйича сабоқ берилади.

Уларнинг спорт билан шуғулланишлари учун ҳам барча имкониятлар бор: сузиш ҳавзалари мавжуд.

— Вояга етмаганларнинг тарбиялаш, уларни тўғри йўлга солишга давлатимиз томонидан катта эътибор қаратилган, — дейди «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Тошкент шаҳар Кенгаши қошидаги «Посбон» маркази раҳбари Муҳиддин Турсунбоев. — Бизнинг «Посбон» марказимиз Тошкент шаҳар ИИББ билан доимий ҳамкорликда иш олиб боради. Жамоат тартибини сақлаш, фуқаролар оқсоқиллигини таъминлаш, жиноятчилик, гивандлик ва диний экстремизмининг олдини олиш, вояга етмаганлар ва ёшларнинг ҳуқуқбузарлик ва жиноятлар содир этишларининг олдини олиш, улар билан профилактик-тарбиявий ишлар олиб боришни йўлга қўйганмиз. Хусусан Тошкент шаҳар ИИББ тасарруфидаги «Вояга етмаганларга ижтимоий-ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш маркази»да «Камолот» ЕИХ Тошкент шаҳар бўлими Кенгаши қошидаги компьютер ўқув марказининг филиали ва «Камолот» хонаси очилди. Компьютер, стол ва стуллар, деворий кўргазмалар билан жиҳозланди.

Туманлардаги етакчилар Кенгаши аъзолари ҳар чоршанба кун марказга келиб вояга етмаган ёшлар ўртасида қизиқарли суҳбатлар, спорт мусобақалари, расм чиқиш акцияларини ўтказдилар. Албатта бундан болаларнинг бўш вақтларини умумий ўтказиш, ҳаётга тийрак кўз билан қарашига ўргатиш, яхшилик сари етаклаш каби хайрли мақсадлар кўзланган.

Биз марказни айланиб эканмиз, кўнглимиздан беихтиёр шундай сўзлар ўтди: давлатимиз томонидан фарзандларимиз учун қанчалик ғамхўрлик, эъти-

бор кўрсатилмоқда. Биз ҳам ушбу ишга ўз ҳиссамизни қўяпмиз-ми? Ахир бу қора кўзлар ўзимизнинг фарзандларимизку? Бизнингча, маҳалла-қўй, ҳар бир оила ўғил-қизларнинг оиласидан узоқлашмаслиги, уларга тўғри тарбия берилишига эътиборни янада кўпроқ қаратиш, кўчада бекор қолиб турли кўнглисизликлар чиқаришига йўл қўймазлиги ҳақида қилиш керак.

Суҳбатимиз асносида компьютер олдида ўтириб унинг имкониятларини кўриб билан ўрганаётган ўғил-қизлар диққатимизни тортди.

— Шухрат Турсунбоев, 1993 йилда Навоий вилоятида туғилган. Бу ерда яхши шароитлар яратилган экан. Отамдан бахтсизлик туфайли ажралиб қолиб, бу ерга келиб қолдим. Оиламга қайтганимча албатта компьютерни ўрганиб олам.

— Оқила Юнусоваман, — дейди тийраккина қизалоқ. — Фарғона вилоятида туғилганман. Бу ер озода, чиroyли экан. Педагоглар билан суҳбатлашиб хатоимни тушундим. Ота-онанинг ёнларига борганимча ўқиб-ўрганиб турмоқчиман.

Ҳа, дарҳақиқат ёшлар — келажагимиз, уларнинг баркамол бўлиб вояга етишига ҳар биримиз ўз ҳиссамизни қўшишимиз керак.

Шоира МУҲАМЕДОВА
СУРАТЛАРДА: «Вояга етмаганларга ижтимоий-ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш маркази» ҳаётидан лавҳалар.

ЎЗА суратлари

XXI АСР САДОСИ
БАРЧА МАНБАЛАРДАН ОЛИНГАН
СЎНГГИ ХАБАРЛАР

МАМЛАКАТИМИЗДА

• Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Саноат, қурилиш ва савдо масалалари кўмитасининг коммунал соҳани ислоҳ қилиш тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатларининг Хоразм вилоятидаги ижросига бағишланган йиғилишида вилоятда бу борада амалга оширилаётган ишлар ва қонун ҳужжатлари ижросини таъминлаш борасидаги айрим камчилик ва нуқсонлар муҳокама этилди.

• Ўзбекистон Республикаси Болалар кутубхонасида Асосий Қонунимизнинг 14 йиллигига бағишланган «Конституция — ҳаётимиз қомуси» мавзuida тадбир бўлиб ўтди.

• Тошкентда «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Тошкент шаҳар бўлими Кенгашининг ҳисобот-сайлов конференцияси бўлиб ўтди. Унда Кенгашининг янги таркиби тасдиқланди, Ҳаракатнинг Республика курултойига делегатлар сайланди.

• Хоразм вилоят қасаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда «Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерациясининг тўртинчи курултойи қарорлари асосида ҳодимлар меҳнатини муҳофаза қилиш бўйича меҳнат жамоаларида иш берувчилар ва қасаба уюшма органлари томонидан амалга оширилаётган тадбирлар тўғрисида»ги масала муҳокама этилди.

• Қарши шаҳридаги «Журналистлар уйи»да Солиқ сиёсатининг асосий йўналишлари ва соҳадаги ютуқ ҳамда муаммоларнинг оммавий ахборот воситаларида ёритилиши мавзuida семинар-тренинг бўлиб ўтди. Унда вилоят Давлат солиқ бошқармаси, шаҳар ва туманлар солиқ инспекцияларининг раҳбарлари, уларда ташкил этилган ахборот гуруҳларининг аъзолари иштирок этди.

• Бухоро шаҳридаги 4-мактаб ва Германиянинг Бонн шаҳридаги Эмили Хайерманн номли мактаб ўқувчилари Европа Иттифоқининг TACIS дастури доирасида ҳамкорлик алоқаларини йўлга қўйишган. Яқинда шу икки мактаб ҳамда биродарлашган Бухоро ва Бонн шаҳарлари маъмурлари, таниқли олимлар иштирокида «Энергияни иқтисод қилиш ва унинг янги турларидан фойдаланишга ўтиш» мавзuida анжуман ўтказилди.

• Жиззах вилоятида кимошди, тендер (танлов) савдолари ўтказувчи «Республика Мулк-Аукцион» унитар корхонасининг филиали иш бошлади.

• Қашқадарё вилояти, Қасби туманидаги Назартепа қишлоғида замонавий спорт мажмуаси фойдаланишга топширилди. 42-умумтаълим мактаби ёнида 9,2 гектар майдондан ўрин олган мазкур комплексда футбол майдони, шунингдек, волейбол, баскетбол ва қўл түпи ўйинлари учун кичик майдончалар мавжуд. Бундан ташқари қишлоқ спортчилари кенг ва ёруғ залда бир неча жамоавий спорт турлари ва гимнастика билан ҳам шуғулланиш имкониятига эга бўлишди.

• Тошкентда бир hafta давомида от спорти бўйича халқаро тоифадаги спорт устаси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган мураббий Мамажон Исмоилов хотирасига бағишланган олти тўсиқли конкур мусобақалари ташкил этилди. Унда Андижон, Наманган, Фарғона, Сирдарё, Тошкент вилояти ҳамда пойтахтдан 50 дан ортиқ спортчи иштирок этди.

ЖАҲОНДА

• Вьетнам пойтахти Ханой шаҳрида Осиё-Тинч океани иқтисодий ҳамкорлиги форуми саммити кеча ўз ишини якунлади. 14-бор ташкил этилган мазкур саммитда энергия таъминоти, иқтисодиёт, терроризмга қарши кураш, Эрон ва Шимолий Кореянинг ядро дастури тўғрисидаги масалалар муҳокама этилди.

• Санкт-Петербург шаҳрида МДХ Парламентларо Ассамблеясининг Мустиқил Давлат Ҳамдўстлиги ташкил этилганлигининг 15 йиллигига бағишланган 27-ялпи мажлиси бўлиб ўтди.

• БМТ Бош Ассамблеяси Исроилнинг Фазо секторидаги ҳарбий ҳаракатларини қораловчи резолюция қабул қилди.

• Кенияда уч кун давом этган 189 давлат вазирлари иштирокидаги иқлим ўзгариши бўйича конференцияда Киото протоколини қайта кўриб чиқиш, атроф-муҳитга чиқарилаётган зарарли муҳитга нисбатан чеклов қўйиш, шунингдек, Россия ташаббуси бўйича бошқа давлатларнинг Киото протокоliga қўшилиши каби масалалар кўриб чиқилди.

• Покистон «Хатф-5» туркумидаги ракетани синовдан ўтказди. У турли хилдаги жанговар қаллақларни, жумладан ядро қаллагини 300 километр узоқликкача элтиш имкониятига эга. Мамлакат телевидениеси орқали маълум қилинишича, синов муваффақиятли ўтган.

• Шимолий Осетия парламенти Жанубий Осетия мустиқиллигини тан олишни сўраб, Россия Федерациясига мурожаат этишга қарор қилди. Бу борадаги мурожаатнома парламентнинг шу haftaда бўладиган мажлисида қабул қилинади.

• Душанбедаги марказий майдонда Тожикистоннинг янги муддатта сайланган президенти Имомали Раҳмоновнинг инаугурация маросими бўлиб ўтди.

ОБ-ҲАВО МАЪЛУМОТИ

Гидрометеорология хизмати марказининг хабар беришича, 21 ноябрь кун Тошкентда ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайд. Фарбдан секундида 7-12 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 7-9, кундузи 13-15 даража иссиқ бўлади.

Жамоатчилик фикри

«КАМОЛОТ» ИСТИҚБОЛИНИ ҚАНДАЙ ТАСАВВУР ҚИЛАСИЗ?

ЖАМОАТЧИЛИК ФИКРИНИ ҲУРАНИШ «ИЖТИМОИЙ ФИКР» МАРКАЗИ ТОМОНИДАН ТОШКЕНТ ШАҲРИ, ҚАШҚАДАРЁ, НАВОИЙ, САМАРҚАНД, СИРДАРЁ, ФАРҒОНА ВА ХОРАЗМ ВИЛОЯТЛАРИ МИҚЁСИДА ЎТҚАЗИЛГАН ГАЛДАГИ СОЦИОЛОГИК СЎРВНОМАДА АЙНАН ШУ САВОЛ АСОСИЙ ҲҲРИН ЭЎЛАЛГАН БЎЛИБ, УНДА МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИ, ТАЛАБАЛАР ВА ЭКСПЕРТ СИФАТИДА ЎҚИТУВЧИЛАР, ШУНИНГДЕК, ҚОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР РАЎБАРЛАРИ ВА ХОДИМЛАРИ ИШТИРОК ЭТДИ.

Бундан мақсад эса ёш авлоднинг «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатини нечоғлиқ билиши, унга муносабатини аниқлаш билан бирга таъкилотнинг бугунги фаолиятини баҳолаш, келгусида уни тақомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш юзасидан фикр-мулоҳазаларни таҳлил қилиш эди.

Шундан келиб чиққан ҳолда дастлабки сўров «Сиз «Камолот» фаолияти тўғрисида биласизми?» деган савол билан бошланди. Сўровда қатнашган респондентларнинг мутлақ кўпчилиги (94,9 фоизи) ҳаракат фаолиятини баҳолаб, келгусида уни тақомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш юзасидан фикр-мулоҳазаларни таҳлил қилиш эди.

Шундан келиб чиққан ҳолда дастлабки сўров «Сиз «Камолот» фаолияти тўғрисида биласизми?» деган савол билан бошланди. Сўровда қатнашган респондентларнинг мутлақ кўпчилиги (94,9 фоизи) ҳаракат фаолиятини баҳолаб, келгусида уни тақомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш юзасидан фикр-мулоҳазаларни таҳлил қилиш эди.

Вилоятлар кесимида сўровномада иштирок этган респондентлар «Камолот»ни биланган, деб жавоб берсада, лекин Самарқанд ва Фарғона вилоятлари бўйича 7 фоиз, Тошкент шаҳри бўйича — 6,8 фоиз, Навоий вилояти бўйича — 6 фоиз ёшлар ҳаракат тўғрисида бирон-бир фикр айтиши қийинлигини кўрсатган. Мақтаблар ўқувчилардан 66,7 фоизи, лицейлар ўқувчиларидан — 65,8 фоизи, талабаларнинг 56,3 фоизи ҳаракат фаолиятини қайд этган ва

бу фикрни экспертлар ҳамда таъкилот раҳбарларининг тўртдан уч нафари ҳам тасдиқлаган.

Сўров пайтида респондентлар томонидан «Камолот»нинг тузилмаси, унинг функционал вазифалари хусусидаги билимлари ҳам алоҳида эътибор қаратилган. Қизғини шундаки, бу борада ўқитувчиларнинг жавоби ўқувчи-талабаларга нисбатан ижобийроқ кўринди.

«Сиз «Камолот» ҳаракатининг фаолиятини қузатасизми?» деган саволга ёшларнинг 53,9 фоизи ижобий жавоб қайтарган бўлса, 39,1 фоизи — вақти бўлганда, 7 фоизи — қузатмаслигини айтган. Худудлар бўйича «Камолот» фаолиятига кўпроқ қизиқиш билдирётган ёшлар Сирдарё, Навоий, Хоразм вилоятларига тўғри келади. Тошкент шаҳри бўйича бу кўрсаткич 47,5 фоизни ташкил этди.

«Сиз «Камолот» ҳаракати фаолиятида шахсан иштирок этасизми?» деган саволга олинган жавоблар таҳлили шуни кўрсатдики, сўровда иштирок этганларнинг 39,2 фоизи доимо иштирок этади, 34,1 фоизи — ҳар доим эмас, 16,8 фоизи эса «йўқ», 7,9 фоизи — «айтишим қийин» дея жавоб берган.

«Камолот»нинг ўтган беш йиллик фаолияти тўғрисида жамоатчиликнинг фикри қандай?» Сўровнома қатнашчиларининг тўртдан бир қисми «Камолот» фаолиятини «аъло» даражада, қариб иккидан бири (47,8 фоизи) — «яхши», бештадан бири

— «қониқарли» деб баҳолайди. 1,4 фоизи эса «қониқарсиз» дея фикр билдирган.

«Камолот» ёшлар манфаатларини ҳимоя қиладиган ҳақиқий қўнға айландинми? Ушбу саволга респондентларнинг 40 фоизи «ха», 43,5 фоизи — «тўлиқ эмас», 9,5 фоизи — «йўқ» жавобини берган. Шундай экан, «Сиз қутган ишлар билан ҳамназасми?» саволи юзасига келадди. Жавобларга қараганда, «Камолот» томонидан қилинаётган ишлар ёшлар манфаатига жавоб беради, лекин унчалик ҳам талаб даражасида эмас. Ушбу саволга фақат 29 фоиз респондентлар ижобий жавоб берган. Демак, сўров иштирокчилари фикри билан айтганда, «Камолот» ўз фаолиятининг устувор йўналишларини ёшлар талаб ва эҳтиёжларига доимо мувофиқлаштириб бориши лозимдир.

Ҳаракат фаолиятини фаоллаштиришда бошланғич таъкилотларнинг ўрни алоҳида аҳамиятга эгадир. Лекин, экспертларнинг айтишича, «Камолот»нинг жойлардаги бўғинлари томонидан олиб борилаётган ишлар талабга жавоб бермади. Асосий сабаблардан эса ҳужалик субъектлари раҳбарларининг бу масалага умуман эътиборсизлиги ҳамда бошланғич таъкилотлар етакчиларининг таърибсизлиги ҳам кўрсатилган.

Сўровнома доирасида «Камолот»нинг истиқболига оид савол ҳам ўртага ташланган ва бу борада респондентлар томонидан авваламбор ҳаракат ёшлар му-

аммоларини ҳал этишда фаоллаштириш даркорлиги, уларга ҳуқуқий ва психологик ёрдамни қўчайтириш, истеъдодли ёшларга моддий ва маънавий қўмақ лозимлиги, спортга жалб этиш масалаларида тарғибот ишларини қўчайтириш, ёшларни банд қилиш борасида бўш вақтларини мазмунли ташкил этиш масалаларига ургу берилган.

«Камолот» фаолиятига оид таъкилот натижаларига қараганда, катта ҳаётий тақрибага эга респондентлар ҳаракат хусусида ўқувчи-ёшларга нисбатан кўпроқ маълумотга эга, қолверса, унинг фаолиятини доимо қузатиб ҳам борар эканлар. Шу билан бирга уларнинг тавсиясига таянадиган бўлса, «Камолот» мавжуд муаммоларни ечишда биринчи навбатда ёшларга маслаҳаттўй бўлиш, ҳар томонлама ёрдам ва қўмақ бериш борасида аниқ ва самарали механизмларни ҳужий этиш, ҳаракат фаолиятини жонлантиришда бошланғич таъкилотлар самарадорлигига эришиш каби масалаларга эътиборни қўчайтириши мақсадга мувофиқдир. Шунингдек, «Камолот»нинг мақсади олиб борилаётган ишлар талабга жавоб бермади. Асосий сабаблардан эса ҳужалик субъектлари раҳбарларининг бу масалага умуман эътиборсизлиги ҳамда бошланғич таъкилотлар етакчиларининг таърибсизлиги ҳам кўрсатилган.

«Ижтимоий фикр» маркази маълумотлари асосида таъйёрланди

ТЎҚҚИЗ ОЙ САРҲИСОБИ

ЎЗБЕКИСТОН МУДОФААСИГА ҚЎМАҚЛАШУВЧИ «ВАТАНПАРВАР» ТАШКИЛОТИНИНГ ЖОРИЙ ЙИЛ ТЎҚҚИЗ ОЙЛИК ИШ ЯҚУНЛАРИ ТАҲЛИЛИ ВА УНИНГ ФАОЛИЯТИНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН РАЁСАТ ЙИГИЛИШИ БЎЛИБ ЎТДИ. УНДА ТАШКИЛОТИНИНГ ҲУДУДИЙ КЕНГАШЛАРИ, РЕСПУБЛИКА ТЕХНИК ВА АМАЛИЙ СПОРТ ТУРЛАРИ МАРКАЗИ РАЎБАРЛАРИ, «МАҲАЛЛА», «НУРОНИЙ» ЖАМҒАРМАЛАРИ ҲАМДА «КАМОЛОТ» ЁШЛАР ИЖТИМОИЙ ҲАРАКАТИ ВАКИЛЛАРИ ИШТИРОК ЭТДИ.

«Ватанпарвар» таъкилоти марказий кенгаши раиси А.Абдуқаҳоров бошқарган йиғилишда 2006 йилнинг тўққиз ойи мобайнида барча йўналишлар бўйича амалга оширилган ишлар атрофлича таҳлил этилди. Ҳисобот даврида иш амалдаги қўнунлар ва таъкилот низомида белгиланган вазифалар асосида таъкилот этилгани, фаолиятнинг барча йўналишларида муайян ижобий натижалар қўлга киритилгани эътироф этилди. Ютуқлар билан бир қаторда муайян камчиликлар ҳам мавжудлиги қайд этилди. Камчиликларни бартараф этиш ҳамда умумий кўрсаткичларга салбий таъсир кўрсатаётган қорхона ва таъкилотларнинг молиявий барқарорлигини ички имкониятлар ҳисобидан таъминлаш орқали фаолиятни янада тақомиллаштиришга ҳизмат қиладиган қарорлар қабул қилинди.

Йиғилишда аҳоли ва таъкилотларга ҳизмат кўрсатиш турларини қўжайтириш, замонавий ахборот технологияларини амалиётга кенг татбиқ этиш, спортнинг техник ва амалий турлари бўйича секция ва курслар фаолиятини ривожлантириш бўйича мутасаддиларга зарур тавсия ва кўрсатмалар берилди.

Х.САЛИМОВ, ЎЗА муҳбири

АНИК РЕЖАЛАР АСОСИДА

ҲАР ФАСЛНИНГ ЎЗ ЗИЙНАТИ, ФАЗИЛАТИ БОР. ОЛТИН КУЗНИНГ ХАЗОНРЕЗИ МАВСУМИ ҲАМ БЕТАҚОР ГЎЗАЛИГИ ВА ЎЗИГА ХОС ЮМУШЛАРИ БИЛАН АЖРАЛИБ ТУРАДИ. БОИСИ, ТАБИАТИМИЗНИНГ СОҒ, МУСАҒО БЎЛИШИ, БИЗГА БОҒЛИҚ. ДАРАХТЛАРДАН ҲЎЛИҚЛАТГАН КЎПЛАБ БАҒРЛАР ҲАМДА ЧИҚИНДЛАР МУАММО КЕЛТИРИБ ЧИҚАРМАСЛИГИ УЧУН ТУМАН ОБОДОНЛАШТИРИШ БЎЛИМЛАРИНИНГ ЖАМОАЛАРИ САМАРАЛИ САЙ-ҲАРАКАТЛАРНИ АМАЛГА ОШИРМОҚДА.

Жумладан, Юнусобод туман ободончилари ҳам бу борада барча ишларни аниқ режалар асосида амалга оширмоқда. Айни кунларда эсимларидидаги долзарб вазифа — хазонрезги юмушларни ва бошқа кўплаб ишларни бажаришда бўлимининг жами 230 нафар ободончилари ғайрат-шижоат кўрсатишмоқда. Айниқса, аҳолининг жойларда хазон, қуриган шох-шаббалар, ахлатни ёқиши ҳолатларининг олдини олиш ишларига алоҳида эътибор қаратилган.Бойси, мазкур ноҳуш иш туфайли инсон саломатлигига жиддий ҳавф солувчи бир қатор касалликлар келиб чиқиш ҳафти мавжуд.

— Ҳар биримиз ўз иш жойимизда сидқиқилдан меҳнат қилсак, — дейди туман ободонлаштириш бўлими раҳбари Усмон Жулҳонов, — яхши натижаларга эришамиз. Айниқса, гўзал шаҳримизга бетакор қўрқ бағишлаганига қолмай, экологиямиз мусофоллигига ҳам ҳизмат қилувчи мева, манзарали дарахтлар, анвойи, бир-биридан қиройли гуллар, тиниқ сув ҳамда соф ҳаво келажак авлодга биздан мерос қолишини эсдан чиқармаслигимиз жуда муҳим.

Тошкент шаҳар табиати муҳофиза қилиш қўмитаси, ободонлаштириш бошқармаси, шаҳар ҳокимлиги ва бошқа мутасадди таъкилотларнинг доимий назоратлари ҳамда амалий қўмақлари орқали ушбу туман ободонлаштириш бўлими жамоаси ҳам мавсумий юмушларни қўнғилдагиди бажаришга астойдил бел болаган.

Таъкидлаш керакики, туман ободонлаштириш бўлими ходимлари ҳар қўни бўлим тасарруфида бўлган 18 та техника воситалари — «ДЭУ» русумидаги хазонларни пресловчи машиналар, «ГАЗ-52», «ЗИЛ» русумидаги юк машиналар, шатакли тракторлардан унумли фойдаланмоқдалар. Хазонларнинг асосан, Тошкент Ботаника боғига ҳамда «Яланғоч даҳасида аввалдан қазиб тайёрланган компост қўнғиларига тўқилиши қатъий назоратга олинган. Шунли алоҳида таъкидлаш ўринлики, аҳоли ўртасида хазонларни ёқиш ҳолларининг олдини олиш мақсадида Юнусобод туман санитария милицияси ҳодимлари ободонлаштириш бўлими жамоаси билан ҳамкорликда тушунириш, тарғибот-таъкилот ишларини олиб боришмоқда.

Жумладан, ободончилар айни кунларда туман авария хизматининг махсус гуруҳи ёрдамига таянган ҳолда минорали машиналарда шох-қўчалар, хиебон, бекатларда инсонларга ҳавф-ҳазонга туғдирувчи ҳолатларнинг олдини олиш мақсадида қуриган ҳамда кераксиз бўлган шох-шаббаларни олиб ташлашмоқда. Ўй охиригача яна бир муҳим иш — гуллар уруғини териб олиш ҳамда қуришнинг ҳам режага асосан тугалланиши йўлида самарали иш юритилмоқда.

Мукаддас УМАРБЕКОВА

УШБУ МАВЗУГА РОССИЯНИНГ «INOPRESSA» ҲАМДА «LENTA.RU» САЙТЛАРИ МУРОЖААТ ЭТИБ, ЖУРНАЛИСТ ВИКРЭМ ДОДДНИНГ «БҮЮК БРИТАНИЯ: ЗАМОНАВИЙ ТАРИХДАГИ ЭНГ ДАҲШАТЛИ «ҚИЙНОҚЛАР ТИЗИМИ» САРЛАВҲАЛИ МАҚОЛАСИНИ ЭЪЛОН ҚИЛДИ. МАЗКУР ЧИҚИШНИ ШОШУВЛИ ЁКИ АКЦИНЧА ОДДИЙ БИР МАҚОЛА СИФАТИДА БАҲОЛАШ МУМКИН.

Гап шундаки, Англияни тасаввур қилганда, бу орол мамлакатда инсон ҳуқуқлари масаласида ҳаммаси «о кей»дек кўринади. Лекин бундай фикрдан воз кечиш нақадар оғир бўлмасин, тан олиш керакики, туманли Альбион қирғоқларида маҳбусларга ғайриинсоний муносабатда бўлиш ҳоллари учраган ва ҳозир ҳам учрайди. Бу мавзуга ҳаттоки Англиянинг энг нуфузли нашрларидан бири — «The Guardian» ҳам эътибор қаратди, жумладан, шундай деб ёзади:

«Британия қамоқхоналарининг 160 нафардан зиёд ходими маҳбусларни ваҳшийларча қалтаклаш, ўлдирish ҳамда жинсий зўрлаш билан қўрқитишдан иборат бўлган қийноқ тизимини сақлаб туриш ва яширишга алоқадор, дейиладиган бугунга келиб ошқор бўлган махфий ҳисоботларда.

«The Guardian» нашри Буюк Британиянинг қамоқхоналар бошқармасига келиб тушган ҳисоботлар билан батафсил танишишга муваффақ бўлдики, уларда Фарбий Лондонда жойлашган Wormwood Scrubs қамоқхонасида тўққиз йил давомида ҳуқмонлик қилган террор салтанати тўғрисидаги маълумотлар ўз аксини топган. Шу қўнға қадар махфий бўлиб келган мазкур ҳисоботларда бошқарма расман тан олишдан бош тортиб келаятган қўнғил нохуш воқеалар баён этилади. Ҳисоботлардан бирида айтилишича, жиноятларга алоҳида олинган бошқарма ҳам алоқадор бўлиб, улар бунга қўз юмиб келишган, террор тизими эса замонавий тарихда маҳбуслар ҳуқуқларининг энг даҳшатли тарзда поймол этилиши, деб аталган: маҳбуслар шаънини ҳақоратлашда 1992 йилдан то 2001 йилга қадар 164 нафар офицер иштирок этган.

Ҳисоботлардан бирининг муаллифи, Питер Квинн сукут сақлашдан воз кечиб, «The Guardian»га маҳбуслар бугун ҳам офицерлар томонидан таъқирланаётган бўлиши муқинлиги, қамоқхона хизматчилари эса бу жиноятлари учун жавобгарликка тортилмаётганини маълум қилган. Қўнни томонидан 2004 йилда тайёрланган ҳисоботдан жиноятларга бевосита алоқадор бўлган ёки улар ҳақида оғиз очмаган ва ҳали ҳам қамоқхоналар бошқармасида ишлаб келаятган юздан зиёд офицер тўғрисидаги маълумотлар ўрин олган. Уларнинг 50 нафардан зиёди Wormwood Scrubsда ўз ишини давом эттирмоқда.

«Улар жавобгарликка тортилмагани, тергов ўтқазилмагани боис қамоқхоналар бошқармасида ишлаб келаятганлар ўз жиноятлари жаосиз қолганини ҳисобга олиб, яна маҳбусларни таъқирлай бошлаши мумкин. Жиноятлар ҳеч қандай жавобгарликини келтириб чиқармагани боис улар ўзларини ҳаттокамчиликдан холи, деб ҳис этишлари мумкин».

Қўннинг ҳужжатлари ва баёноти шундан гувоҳлик берадики, маҳбусларга нисбатан содир этилаётган жиноятлар тўғрисидаги ҳабардорлик даражаси анча юқори, уларнинг тарқалганлик миқёси эса расмий даражада тан олинаётгандан қўнға анча кенг. Ҳисоботлар ахборот эркинлиги тўғрисидаги қўнун

доирасида амалга оширилган сўров натижасида олинган бўлиб, улар ҳуқумат қарши қўнға мижоро юзасидан кенг миқёсда тергов ўтқазиш тўғрисидаги янги давлатларга ўз ҳиссасини қўшди.

Қамоқхона бошлиғи сифатида 30 йиллик иш таърибасига эга бўлган Қўннинг хабар беришича, аниқланган маълумотлар уни донг қолдирди. Ҳисоботда маҳбусларнинг таъқирланиши «хизматчилар ваҳшийлиги қўнғил кетган давр деб аталган... Қўп ҳолатларда бу қийноқлар билан тепла-тег бўлиб, энг қамда қирқ йил мобайнида Британиядаги бошқа қамоқхоналардаги вазиятга нисбатан анча жиддий тўсга эга бўлган... Мазкур ҳисоботдан маълум бўлишича, бундай муттасил ноқўнуний ҳатти-ҳаракатларнинг бир жойда тўпланиши ҳеч қачон қузатилмаган».

Ўтган ҳафтада ҳозирги ички ишлар вазирини Жон Рид озоқликдан маҳрум этиш соҳасида ишловлар бошланганини эълон қилишда Wormwood Scrubsдан ўз чиқиши учун бир саҳна манзараси сифатидагина фойдаланди. 2001 йил билан таққослаганда бу қамоқхонадаги вазият яхшиланди, бироқ бошқа қамоқхоналарда таъқирлаш ҳолатлари учра-

ЛОНДОН ҚАМОҚХОНАСИДАГИ ҚИЙНОҚЛАР

ётгани тўғрисидаги айбловлар тингани йўқ. Хусусан, ўзининг октябр ойидаги ҳисоботида қамоқхоналар расмий назоратчиси Энн Оверс Wandsworth қамоқхонасидаги ҳар саккиз маҳбусларнинг биттаси турма хизматчилари томонидан таъқирлангани ёки қалтаклангани тўғрисида айтиб ўтганини ёзган эди.

Бир нохуш воқеа давомида саккиз нафар офицер ирландиялик маҳбусларни ўлар ҳолатга етгунча қалтаклаган, зўравонлардан бири маҳбуслардан «английлик ҳўжайин», деб аташини талаб қилган. Бошқа маҳбусларнинг суякларини синдирилган, яна бирини эса шу қадар қўрқитишгани, ала-оқибатда у ўз томирларини кесмишга мажбур бўлган. Бир неча ҳолатларда эса офицерлар маҳбусларни осиб ўлдириб билан қўрқитиб уларни руҳий қийноқларга солган».

Бу масалалар Ўзбекистон 1995 йилдаёқ Қийноқлар қўнғилишига қарши ҳалқаро конвенцияга қўшилган ва унинг қондаларига қатъий амал қилиб келаятганига қарамаздан Буюк Британия ва бошқа мамлакатлар юртимизни маҳбуслар билан ҳақрили муносабатда бўлишда мунтазам ва асоссиз равишда айб-лаётгани боис муҳожат этилди.

Дарвоқе, бу масалалар «Халқаро амнистия»-таъкилоти ўзининг Европа ва Марказий Осиёдаги ҳуқуқ ва эркинликлар аҳоли (2005 йил январь-декабрь ойлари учун) тўғрисидаги минтақавий ҳисоботининг «Хавфсизлик ва инсон ҳуқуқлари» бўлимида «Буюк Британия ҳуқумати террорчиликда гумон қилинаётган шахсларни маҳбусларга нисбатан қийноқ ҳамда ваҳшийликлардан кенг фойдаланилаётган мамлакатларга депортация қилишга уриниб, қийноқларни тўлиқ ва ҳар томонлама таққиллаш ишига пўтур етказишда давом этгани мамлакат ҳуқумати эса ўз ҳатти-ҳаракатларида ишонсиз ва амал қилинмайдиган мамлакатлараро тузилган ўзаро англашув тўғрисидаги меморандумлардаги «дипломатик ишонтирлишларга таянган» таъкидланган.

Фақат бугунга эмас. 1977 йили Буюк Британия ҳуқумати Инсон ҳуқуқлари бўйича Европа комиссияси олдида бундан кейин сира

ҳам қийноқларни қўлламаслиги тўғрисида тантанавор равишда баёнот берганди. Бироқ Гунтанамонинг озоқ қилинган маҳбуслари Буюк Британиянинг аскар ва разведка офицерлари уларни қамситгани ҳамда таъқирлаш ва қийноқларнинг турли шаклларида фойдаланилган ҳолда сўроқ қилганини фаш этишди.

2005 йил февралда ана шундай далиллар тўғрисида айнан ўша «The Guardian» қўнғилдаги янги эълон эди: «Абу-Грейб ва Гунтанамонда қийноқ усулларининг қўнғиллаётгани — янгилик ҳам, тасофиф ҳам эмас, балки мустаҳкам қарор топган ва шакланган тизимнинг намоён бўлишидир. АҚШ журналисти Марк Дэннернинг «Қийноқ ва ҳақиқат» ҳамда америкалик адвокатлар Кэрен Гринберг ва Жошуа Дрейтел таъқироти остида нашрдан чиққан «Қийноқ ҳужжатлари» номли иккита янги китобда тўпланган ҳужжатлар 11 сентябрдан сўнг ҳоржий гумондор шахсларни сўроқ қилишнинг ҳозирги пайтда

АҚШда қўлланилаётган янги ва қўпол усуллар юзасига келганидан гувоҳлик беради. Гуантанамо, Ироқ, Афғонистон ва бошқа жойлардаги суиистеъмолликлар маҳбуслар билан муомала қилиш борасидаги янги сийбатнинг натижалари бўлди. Мазкур китобларда фойдаланилган далиллар қийноқларнинг қўнғиллаштирилган прецедентига асос солган Буюк Британиянинг бундай янги тергов усулларини ривожлантиришда алоҳида ўрин тутганини тасдиқлайди».

Экспертларнинг фикрича, қийноқлардан мохирона фойдаланиш бир гуруҳ шавқатсиз ва ахлоқий бузуқ қимсаларнинг қиймилари экани эҳтимолдан узок — бу кўпроқ таърибали мутахассислар томонидан илмфан ютуқлари асосида амалга оширилаётган ҳатти-ҳаракатлардир.

Лондондаги Қийноқ қўнғилларига ёрдам кўрсатиш тиббий жағмармаси ходими Шерман Кэрролл қўнғилдаги янги маълум қилди: «Маҳбуслар жисмоний азоб бериш эмас, балки уни руҳан йўлдан оздиртишга асосланган қийноқ усуллари Буюк Британия ҳарбий разведкаси томонидан мустамлака эъларда, хусусан, Кения, Аден ва Кипрда қўлланилган. Худди шулар Шимолӣ Ирландияда ҳам қўлланилган. 1970 йилда Буюк Британия армияси разведка қисмларидан бирида Ирландия республикачилари армияси билан алоқадорликда гумон қилинган 12 нафар шахснинг оқватланиши ва улашшига йўл қўйилган. Уларнинг бошларига ҳамма томони ёпик қалпоқлар қийдирилиб, бармоқ уларни билан деворга суяниб туришга мажбур қилинган ҳамда қуллоқлари остида юқори частотали радиотўлиқни товушлари баланд овозда эшиттирилган. Бу ишлар фаш бўлгач, Страсбургдаги Инсон ҳуқуқлари бўйича халқаро суд (Court of Human rights) мазкур ҳатти-ҳаракатларни ғайриинсоний ва ҳақоратомўз, деб топди ва уларнинг ноқўнуний эканини маълум қилди».

Буларнинг барчаси ўзининг гуманистик идеаллари, инсонларварлик аънаналари билан фахрланиши мумкин бўлган ҳамда бизга маълум бўлишича, террорчиларга панох беришга қодир бўлган, шундоққина буруни остида амалга оширилаётган қийноқларни сезмаётган ва айни вақтда бошқа давлатларда инсон ҳуқуқ ва эркинликларининг бузилаётганини илтифот билан кўрсатиб бераётган саховатли кекса Англия тўғрисидадир.

Ха, «Ўзгалар қўнғилга тушган қўнғилни қўради, бироқ ўз қўнғилдаги ҳодани пайқамайди», деб шуни айтсалар керак-да.

Руслан ХАЛИФАЕВ

СИРЛИ ОЛАМ

Жаҳон ва маҳаллий ахборот воситалари хабарлари асосида тайёрланди

● Япониядаги энг йирик автомобиль компанияларидан бири — «Тойота» ўта энгил автомобиль ясади. Уни тайёрлашда алюмин қотишмалари ва бошқа энгил, мустаҳкам материаллардан кенг фойдаланилган. Узунлиги 340 сантиметр, кенлиги 160 сантиметр ва баландлиги 120 сантиметр келадиган янги машинанинг вазни бор-йўғи 450 килограмм бўлиб, олдинги технология асосида тайёрланганидан 30-40 фоиз энгилпрокдир. Автомобилга ўрнатилган 800 миллиметр сизимли икки таъкит мотор соатига 70 километр тезликда юришга имкон беради.

● Узок йиллар давомида фалакшунос олимлар Сомон йўли юлдузлар туркумига кирувчи Қуёш вазни жиҳатидан энг энгил эканлигини тасдиқлаб келар эдилар. Аммо Принстон университетининг фалакшунос олимлари галактикамизда Қуёшдан ҳам энгил юлдуз мавжуд эканлигини аниқладилар. Бу юлдузнинг ҳажми оловли сайёрадан бир неча баравар катта бўлса-да, оғирлиги жиҳатидан 50 мартага энгил бўлиб қичди. Ушбу таъкилот Пуэрто-Рико оролига ўрнатилган «Аресибо» радиотелескопи ёрдамида ўтқазилди.

● Бир гуруҳ ғаввослар Тинч океанидаги Матаги ороли яқинида жойлашган сув ости горларидан бирида тўртта ўта қадимий ҳайвонлар қолдигига дуч келишди. Денгиз ҳайвоноти ва набототи билан шўғулланувчи мутахассиснинг айтишича, бўйи 8-10 метр, бош суягининг узунлиги 1 метрдан ортиқ бу жониворлар ҳеч бир сув ҳайвонларини эслатмайди. Ғаввосларни хайратга солган топилмалар суратга олиниб, олимлар ихтиёрига ҳавола қилинди.

● Озарбойжон Фанлар академияси ноорганик ва физика кимёси илмғоҳининг олимлари нефть ва газни қайта ишловчи қорхоналардаги реакторларда технология жараёнини тўхтатмай туриб, саноат катализаторларини саралашнинг тежамкор усулини тақлиф эдилар. Янгилик Оренбург газни қайта ишловчи завод мутахассислари билан бирга ишлаб чиқилди ва у ҳозирдаёқ жорий этилди. У гўёки реакторга назар ташлаш ва катализаторнинг ўз муқддатини ўтаб бўлган қисминини на алмаштириш имкониятини яратди. Бу билан унинг асосий қисми ҳизмат муқддатини узайтиради. Янги усулнинг экологик афзалликлари ҳам бор.

● Воронеждаги «РИФ» микроэлектроника таъриб заводи бўлимининг жамоаси «Қолибри» радиостанцияси ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Уни яратувчилар аввалига йўнқоқ сифатида тасаввур эдилар, ана шу йўнқоқ ёрдамида болалар ва ўсмирлар бир-бирлари билан алоқа қилишлари мумкин эди. Янгилик очик жойда алоқа ўрнатиш имкониятига эга, 150 метр масофада телефон ва телеграф тарикасида ахборот қабул қилиши ва узатиши мумкин. Қўп қаватли уйларни қуриш билан банд бўлган биноклардан худди шундай радиостанцияга муҳтож эдилар. Улар шундай сўзлашиш қурилмалари учун буюртма бердилар.

● Аргентиалик заргар Антониасси хаворанг олтин олиш усулини ишлаб қичди. У сарик металл ҳаво

8 декабрь – Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кун

ИСТЕЪМОЛЧИ ХУҚУҚИ – ДОИМИЙ ҲИМОЯДА

Давлат истеъмолчиларнинг ҳуқуқи устунлигини ҳисобга олади.

(Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, 53-модда)
Истеъмолчи ҳуқуқи ҳимояси ҳар қандай жамиятда долзарб аҳамиятга эга. Чунки фуқаро, ким бўлишидан қатъи назар, аввало, истеъмолчидир. Аммо бу ҳуқуқ фақат адолатли жамиятдагина давлат томонидан кафолатланади.

Бош Қомусимизда истеъмолчи ҳуқуқи устунлигининг кафолатлангани бу йўналишда амалга оширилган қўллаб-қўлловчи ишлар учун мустаҳкам замин яратди. Истеъмолчиларнинг энг сифатли маҳсулот ва хизматлардан баҳраманд бўлиши борасидаги ишларга нафақат давлат, балки жамоат ташкилотлари

ҳам ўз ҳиссасини қўяпти. Ўзбекистон Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятини федерацияси жорий йилда истеъмолчиларга етказилган тўрт миллиард сўмликка яқин зарарни қоплашда кўмаклашди.

Мамлакатимизда бу борада мустаҳкам қонунчилик асослари яратилгани, жумладан, «Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида», «Озиқ-овқат маҳсулотининг сифати ва хавфсизлиги тўғрисида»-ги қонунлар истеъмолчи ҳуқуқи ҳимоясида муҳим аҳамият касб этапти. Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 28 ноябрда қабул қилинган «Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилишда жамоатчилик иштирокини кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»-ги қарори мазкур қонунларни ҳаётга татбиқ этишда муҳим дастуриламал бўлмоқда.

— Мазкур қарор истеъмолчилар ҳуқуқлари ва манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлаш ишига жамоатчиликни кенг жалб этиш, ички истеъмол бозорига сифати паст, инсон ҳаёти ва соғлиғи учун хавф туғдирувчи товарлар сотилишига йўл қўймасликка қаратилган назоратни янада қучайтиришда муҳим омили бўлмоқда, — дейди Ўзбекистон истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари федерацияси раиси вазифасини бажарувчи Рустам Ҳакимов. — Айниқса, ушбу қарор асосида таълим муассасалари ўқув дастурларига истеъмолчи ҳуқуқига оид тушунчаларнинг киритилгани фарзандларимизда истеъмол маданияти болаликдан шаклланишига хизмат қилаётди. Федерация томонидан ўқувчилар ўртасида ўтказиб келинаётган «Энг зукко истеъмолчи» ҳамда коллеж талабалари иштирокидаги «Энг иқтидорли истеъмолчи» курик-танловлари кўлами йилдан-йилга кенгайиб бораётгани бунинг исботидир.

Аҳолининг истеъмол маданиятини юксалтириш борасида оммавий ахборот воситалари имкониятларидан кенг фойдаланиш билан бирга, бу йўналишда қўллаб-қўлловчи ҳам таъриланяпти. Жумладан, савдо ва умумий овқатланиш соҳаси, почта ва тиббий хизматлардан фойдаланишда истеъмолчи ҳуқуқларига оид китобчалар нашр этилди. Бунинг самараси ўларок, фуқаролар ўз ҳуқуқларидан кенг фойдалана бошлагани ҳар томонлама сезилмоқда. Масалан, бундан атиги бир неча йил олдин истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи ташкилотларга аҳолидан камдан-кам шикоят келарди. Ҳозир эса бундай мурожаатларнинг сони кескин ошганлигини таъкидлаш жоиз. Чунки, жорий йилнинг ўтган даврида федерациямизга уч мингдан зиёд ариза ва шикоят келди.

Жумладан, Наманган вилоятининг Поп ва Чуст туманларида яшовчи фуқаролар мазкур туманлар газ идоралари томонидан рисоладагидек хизмат кўрсатилмаётганидан шикоят қилди. Мурожаат асосида Фуқаролик ишлари бўйича судга даъво аризаси киритилди. Натижада истеъмолчиларга кўрсатилмаган хизмат қайта ҳисоб-китоб қилинди.

Пойтахтимизнинг Миробод туманида яшовчи М.Хўжаева Навоий кўчасида жойлашган «Феретти» дўконидан 530 минг сўмга «Indezit» музлаткичини, Мирзо Улуғбек туманида яшовчи И.Ақромов «Mir elektroniks» дўконидан «Euro air» кондиционерини бир миллион сўмдан зиёда сотиб олган. Аммо маҳсулотлар сифатсиз чиққан. Иккала ҳолатда ҳам истеъмолчилар муаммони барта-раф этишда қийинчиликка дуч келиб, Федерациянинг Тошкент шаҳар бир-лашмасига мурожаат қилишгач, дўконлар маъмурияти томонидан маҳсулотлар бепул таъмирлаб берилди.

Юнусободлик истеъмолчи Светлана Хон қилиш учун кийимини кимёвий тоза-лаш учун «П.Қодирхўжаев» маиший хизмат кўрсатиш корхонасига топши-риб, кейин «аттанг» қилиб қолган эди. Тозалаш жараёнида кийимнинг сифа-ти бузилган. Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи ташкилотлар арала-шуви билан миқозга етказилган 250 минг сўм зарар ундириб берилди.

Федерация аҳолининг сифатли маҳсулот ва хизматлардан баҳраманд бўли-шини таъминлаш борасидаги аризалар билан чеklang қолмай, барча хиз-мат кўрсатиш соҳаларида мониторинг ўтказишни ҳам доимий йўлга қўйган. Натижада айрим озиқ-овқат маҳсулотлари белгиланган тартибдаги лицен-зиясиз сотилаётгани, санитария ва гигиена қоидаларига қатъий амал қилин-маётгани, баъзи ҳолларда эса, харидорларга касса чеклари берилмаётгани ҳолатлари аниқланипти.

Шу йилнинг ўтган даврида олти мингдан зиёд шундай мониторинг ўтка-зилди. Жумладан, Тошкент шаҳар жамоат транспортида йўл чипталарининг сотилиши, йўналишларда автобуслар қатнов вақтига риоя этилиши ҳамда автотранспорт воситаларининг санитария аҳолини ўрганиш юзасидан ўтка-зилган мониторинг натижалари жиддий таҳлил қилиниб, тегишли чора қўриш учун мутасадди ташкилотларга юборилди.

Истеъмолчиларнинг мамлакатимиз Конституциясида мустаҳкамлаб қўйил-ган ҳуқуқларини қонун йўли билан ҳимоя қилиш борасида амалга оширила-ётган бундай хайрли ишлардан мақсад халқимизнинг ҳуқуқий маданиятини ва фаровонлигини янада юксалтиришдан иборатдир.

Норгул АБДУРАИМОВА,
ЎЗА мухбири

ХАЛОПЛИК

Бир дам олиш кунни аёлим билан шафдаги кийим-кечаклар-ни саралашга тушдик. Қишки кийимларни ҳозирлаб ёз мав-сумида қийиладиқларини шафнинг бир четига жойладик. Улар орасидан анча-мунча эс-кирган кийим-кечаклар ҳам чиқ-ди.

— Буларни нима қиламиз? — сўради аёлим бироз яроксиз деб билган бир тўп кийим-ке-чакларга қараб.

— Нима қилардик йўқо-тамиз. Балки ахлат маши-наси келса бериб юборар-миз.

— Вой, бинойидек кий-имларни ахлатга ташлаш увол. Биронта бева-бечора-ларга берсак ўзига яратар, шундай дея аёлим уларни катта бир тугунга тута бошлади. — Ма-нави кийимнингизни қийса бўла-ди — ку, шунисини олиб қолай-лик.

— Аллақачон кичкина бўлиб қолган. Барибир кийимайман. Шундай бўлгач шафнинг бир четини хира қилиб ётгандан кўра бировга берсак савоби те-гар.

Эртасига эшигимизга келган тиланчига аёлим бир қоп қилиб уларни бериб юборибди.

Катта қизимизнинг туғилган кунни яқин эди. Шунга нима совга оламиз десам аёлим қулиб: — Ташвиш тортмай қўя қолинг. Совгани олдиндан тай-

ёрлаб қўйганман. Ҳозир олиб чиқиб кўрсатаман, — дея ётоқ-хонага қираиб кетди. Кўп ўтмай ранги оқариб, бўзариб чиқди.

— Нима гап, тинчликми? — сўрадим.

— Вой отаси, эсим қурсин. Қизимизга олган тилла зирагим-ни рўмолчага тугиб сизнинг эски кийимингизнинг чўнтагига со-либ қўйган эдим. Уни эски-тус-киларга қўшиб тиланчига бериб юборибман.

— Булар иш бўлди, энди куй-ининг билан фойдаси йўқ. Бош-қўшимиздан садақа. Қўйвер, совгага бошқа бирор нарса олармиз, — тасалли бердим унга.

Шу аснода орадан икки кун ўтди. Кечки пайт ишдан уйга қайтсам, аёлимнинг чехраси очик, Сўрасам у:

— Вой отаси барибир хали ҳам инсофли одамлар кўп, — дея гап бошлади. Унинг айтишича, тушқи пайт биров эшикни тақил-латибди. Ким экан деб эшикни

очса йўлакда ўша таниш тилан-чи турган эмиш. Устига биз яроксизга чиқарган кийимни қийиб олган экан. Аёлим нима дейишини билмай бир аум унга тикилиб қолибди.

— Опажон, — дебди у, — мен-га эҳсон қилиб берилган кий-им-кечаклар, устимдаги кийим учун раҳмат. Унинг чўнтагидан мана бу зирак чиқди. Эгасига — сизга қайтаргани олиб кел-дик.

— Каранг отаси, бировнинг ҳақидан кўрқадиган қандай ҳалол одамлар бор-а. Бир де-вона кишики шунчалик қилиб тургандан кейин бошқалардан бунақа яхшиликларни қўллаб-қўтса бўлади, — деди аёлим ўзида йўқ қувониб.

Эртасига қизимизнинг туғил-ган кунни бўлди. Табрикларид. Ўзига аталган, пешона тери эва-зига келган совгани ўз эгасига топширдик.

ЁН ҚУШНИ - ЖОН ҚУШНИ

Холмат ака билан Жўравой акалар девор-дармиён қўшни. Йиллар ўтибдики, бу икки қўшни

ўртасида девор жанжали. Холмат ака девор сиз томонга ярим метр ўтиб кетган дес, Жўравой ака унинг аксини айтди. Қим ҳақ, қим ноҳақ бизга қоронғу. Бир неча бор маҳалла аҳли, фойалар аралашиб уларни муромага кел-тирмоқчи бўлишди. Лекин ҳа-ми-и-кечаклар, устимдаги кийим учун раҳмат. Унинг чўнтагидан мана бу зирак чиқди. Эгасига — сизга қайтаргани олиб кел-дик.

— Каранг отаси, бировнинг ҳақидан кўрқадиган қандай ҳалол одамлар бор-а. Бир де-вона кишики шунчалик қилиб тургандан кейин бошқалардан бунақа яхшиликларни қўллаб-қўтса бўлади, — деди аёлим ўзида йўқ қувониб.

Эртасига қизимизнинг туғил-ган кунни бўлди. Табрикларид. Ўзига аталган, пешона тери эва-зига келган совгани ўз эгасига топширдик.

ЁН ҚУШНИ - ЖОН ҚУШНИ

Холмат ака билан Жўравой акалар девор-дармиён қўшни. Йиллар ўтибдики, бу икки қўшни

МАМЛАКАТИМИЗНИ ЖАҲОНГА ТАНИТИШДА ХАЛҚАРО МУСОБАҚАЛАРДА МУВАФФАҚИЯТ ҚОЗОНИБ, ЮТУҚЛАРИ ЭЪТИРОФГА САЗОВОР БЎЛАЁТГАН СПОРТЧИЛАРИМИЗНИНГ ҲИССАСИ КАТТА. БУ МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА ЮРТИМИЗДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТНИ РИВОЖЛАНТИРИШГА ҚАРАТИЛГАН ЮКСАК ЭЪТИБОР БОИС ДЕСАК, АСЛО МУБОЛАГА БЎЛМАЙДИ.

Спорт

ИҚТИДОРЛИ ФУТБОЛЧИЛАР ТАЙЁРЛАНМОҚДА

қаларда яққол аксини топмоқда.

Жумладан, 1999 йилда Республика футбол мактаб-интернатлари ўртасидаги му-собақада 1985-86 йил-да туғилган ўқувчилар гуруҳи, 2002 йилда ҳам шундай тур-нирда 1988-89 йилда туғилган ўқувчилар гуруҳи, 2001-2002 йилларда Тошкент шаҳар би-ринчилигида 1990 йилда ту-ғилган ўқувчилар гуруҳи, 2002 йилда 1987 йилда туғилган ўқувчилар гуруҳи 1-ўринни эгаллашди. 2005 йилнинг ян-варида 1987-1988 йилда туғил-ган болалар жамоаси илк бор ўтказилган мини-футбол бўйи-ча футбол-интернатлари Рес-публика биринчилигида қатна-

институт талабаси бўлди.

Шуни алоҳида таъкидлаш

лозимки ўқитувчи ва мураббий-

ларимиз меҳнати ёш футбол-

чилар камолида бўй кўрсатмоқ-

да. Мактаб-интернатимизда

тахсил олган ўқувчилар ҳозир-

ги кунда Ўзбекистон миллий

терма жамоаси, олимпия тер-

ма жамоаси, ёшлар терма жа-

моаси, олий ва биринчи лига

жамоаларида тўп суришмоқда.

Улар орасида Антон Девяшин,

Алексей Соболев, Игорь Скин-

ко, Ильдар Юлдашев, Динис

Азизов, Бахтиёр Умаров, Ти-

мур Васильев, Хусан Абдусай-

дов, Элбек Бақоев, Алишер

Турғунбоев, Улугбек Тиллаев,

Лочин Сейтжанов, Отабек

Холдоров, Анавар Халилов, Мар-

сель Нигматзяновлар бор.

Ўқувчи-

ларимиздан

Хусан Ҳа-ми-

дов, Олим

Холбаев,

Руслан Ва-

лиулин, «Ло-

коматив» Ба-

хадир Дада-

мухамедов

«Пахтакор»,

Тимур Хали-

лаов «АГМК»

(Олмалик),

Алексей

Богданов

«Трактор»

жамоаларида

тўп суриш-

моқда.

Ҳозирги

кунда интер-

натимиз янги спорт мажмуаси

ва 2 та футбол майдонига эга

бўлди. Бу машгулотларга та-

лаблар даражасида ўтказишда

катта қулайлик яратди. Яна

бир эътиборлиси, жорий ўқув

йилидан бошлаб иқтидор ва

қизқишларини инобатга олган

ҳолда 10 нафар қизни ҳам ин-

тернатимизга қабул қилдик.

Улар ҳозирда ҳам ўқиб, ҳам

футбол ўйнаш сир-асорларини

эгаллашмоқда. Айни кун-

ларда эса ўқувчиларимиз На-

воий шаҳрида ўтказилаётган

республика футбол интернат-

лари ўртасидаги 10-ўйлеий

мусобақасининг финал босқи-

чига тайёргарлик кўрмоқда.

Асосий мақсадимиз мамла-

катимизни жаҳонга танитадиган

забардаст чарм тўп усталарни

етиштириш экан, бу борада бар-

ча имкониятларни ишга сола-

миш.

Шарифа ИЛЁСОВА

СУРАТЛАРДА: директор

Маъмур Саидқосимов

Ўқувчилари ютуғидан

фахрланади; футбол интер-

нати ўқувчилари

машгулотларда фаоллик

кўрсатишади.

Наталья Семёнова олган

суратлар

ТЕМУР

ТУЗУКЛАРИ

ТҲТАМИШХОНГА ШИКАСТ ЕТКАЗИШ БОБИДА ҚИЛГАН КЕНГАШИМ

(Давоми. Боши ўтган сонларда).

Лашкарларим беш ой давомида Тўхтамишхоннинг ортидан қувиб юргани сабабли кўпинча оч қола бошладилар. Чунки, бир неча кун бошбалмоқ ўти, ов гўшти, сакро паррандаларининг туҳуми билан кун кечирдилар. Лашкарим бундай оғир аҳволга тушиб қолганини эшитган Тўхтамишхон фурсатдан фойдаланмоқчи бўлди ва чумолию чигиртадан ҳам кўп аскарни билан устимизга ёпирилиб келди ва мен билан тўқнашди. Аскарларимнинг очликдан тинкаси қуриган эди. Тўхтамишхон аскарлари эса, тўқ ва осуда эдилар. Фарзандларим ва набираларим ҳузуримга келиб, тиз чўкиб, мен учун жон фидо қилишга тайёр эканликларини билдиришгач, саркараларим ва аскар бошлиқларим жанг қилишга рўйхушлик бермадилар. Шу пайт Тўхтамишхоннинг байроқдори мен билан тил бириктирди — уруш бошлаганимда ва икки томон лашкари юзма-юз келганда, байроқдор байроқини тубан қилиши ҳақида у билан келишиб олдим. Фарзандларим [ва набираларим] олдимга келиб, тиз чўканини эшитган, амирларим ва нўён ларимнинг жасуриги тутиб, жангга шай ҳолатга келдилар. Шунда мен [набирар] амирзода Абу Бақри саккиз минг отлик билан ҳирсөөл этиб тайинладим. Савашу чопиш қизишиб, жанг жадал ўти кўкка кўтарилганда, чодирлар тикиб, таом тайёрлашга қиришганин буюрдим. Худди шу пайт Тўхтамишхоннинг байроғи тубан бўлди ва Тўхтамишхон саросиммага тушиб қолди. У Жўчи улусини талон-тарожага ташлаб, жанг майдонига орқа ўгириб қочди.

ДОРУССАЛОМ (БАҒДОД)НИ ВА АРАБ ИРОҚНИ ЗАБТ ЭТИШ ТЎҒРИСИДАГИ КЕНГАШИМ

Ажам Ироқи ва Форси забт этганимдан кейин, кўп ул-актоб пиридан менга қўйидаги мазмунда мактуб келди: «Араб Ироқи ва Ажам Ироқининг буюк қаҳрамони [Оллоҳ], [иккинчи] Ироқи ҳам сенга тақдим этди».

Бағдодни забт этиш учун даставвал султон Аҳмад жало-ир ҳузурига Бағдод водийси лашкарларининг қай аҳволда эканлиги, юриш-туриши, қудрати ҳақида маълумотлар олиб келиш учун элчи юборишга қилишилди. Элчи Бағдоддан менга: «Султон Аҳмад икки кўзга бир бўлак гўшт экан», деган мазмунда хат юборди. Мен Тангрининг иноятига суя-ниб, [Бағдод устига] қараб юрдим ва тез фурсатда Бағдодга етиб бордим. Султон Аҳмад жалоир қолишдан қочмоқчи афзал қўриб, Қарбало томонга қараб қочди. Шу билан до-руссалом Бағдод менга бўйсунди.

ТҲТАМИШХОННИ ЙЎҚОТИШ УЧУН ҚИЛГАН КЕНГАШИМ

[Тўхтамишхон мендан енгилди] Жўчи улусини талон-тарожага ташлаб, ўзи қонган эди. Кейинроқ меннинг йўқлигимдан фойдаланиб, Дарбанд ва Ширвон орқали Озарбойжонга кўп сонли лашкар юбориб, фитнаю фасод кўтарди. Бу вақтда мен ҳар иккала Ироқни ҳан энгитишга забт этиб бўлгандим. Тўхтамишхонни йўқотиш учун беҳисоб лашкар билан Дарбанд йўли орқали яна Дашти қипчоққа юришни маслаҳат қилдим.

Юриш олдида кўрик қилиб, лашкарим қаергача бориб етишини билмоқчи бўлдим. Қарасам, тўрт фарсанг масофада лашкарларим сиф тортиб турарди. Тангри таолога шукр келтирдим. Сўнг Самур сувидан ўтиб, Дашти қипчоқнинг элу улусига ушбу мазмунда ёрликлар йўллади: «Кимки менга келиб қўлишга улуғланади, кимки мен билан қурашмоқчи бўлса йўқилади».

Ҳижрий 797 (милодий 1394–95) йили Дашти қипчоққа кирдим ва узок шимолда астаниб ётган ерларимга бордим. Менга қарши бўлган Жўчи эл-улусини ҳароб қилиб, ўзимга тобеъ этдим. Бешинчи ва олтинчи иқлим вилоятлари, улуслари ва қалъаларини забт этдим ва галабаю зафар қўчиб ортимга қайтдим.

(Давоми бор).

1 Амир Темурнинг Тўхтамишхонга қарши 1391 йилда қириш назарда тутилмоқда. Амир Темурнинг галабаси билан ақунланган.

2 Нўён — туман, яъни 10 минг кишилиқ лашкар қўмондони.

3 Абу Бақр —Амир Темурнинг невараси; амирзода Мироншоҳнинг ўғли; Озарбойжон ва Ироқ ҳукмдори (1382-1417).

4 Жўчи улуси — Чингисхоннинг тўнғич ўғли Жўчи ва унинг ўғли Ботухон томонидан бунёд этилган давлат. Унинг тарихига бугунги Қозонистон, Россиянинг бир қисми, Волга бўйи ерлари, Кавказ орти республикалари кирган.

5 Бу ерда қўндучча (ҳозирги Самара ва Чистополь ўрта-сида) 1391 йил 18 июнида бўлиб ўтган жангда Тўхтамишхоннинг мағлуб этилиши воқеаси келтирилган.

ОЗ-ОЗ ЎНГАНИШ ДОМО БУЛАД...

МАШРИҚЗАМИН — ҲИКМАТ БЎСТОНИ

Хожаконлар тариқатининг асосчиси Юсуф Ҳамдонийнинг шоир бўлгани ҳақида ҳозиргача манбаларда маълумот учратмаган эдик. Аз-Зарнужий унинг арабча шеърларидан намуна келтиради. Ҳасан ибн Али ал-Марғиноний эса Бурхонуддин ал-Марғинонийнинг ҳадис илмидаги устозларидан бири эди. Бу олим аини пайтда аз-Зарнужийнинг ҳам устози бўлган. Муаллиф ёзади: «Улуғ шайх, имомлар муфтийси, ал-Ҳасан ибн Али ал-Марғиноний бизга шеър ўқиган эди:

**Ал-жоҳилуна фа-мавта қобла мавтиҳим,
Ва-л-ҳолимуна ва ин моту фа-аҳбун.
(Нодонлар ўлмасидан бурун ўлиқдир,
Олимлар эса, ўлсалар ҳам, барибир**

тирикдирлар).

Демак, Бурхонуддин ал-Марғиноний ҳам, аз-Зарнужий ҳам бу улуғ олимдан таълим олганлар ва шеърятда ҳам унинг изидан бориб, илм ҳақида ажойиб сатрлар битганлар. Ҳасан ибн ал-Марғинонийнинг шоир бўлгани ва шеър айтгани ҳам аз-Зарнужий туйғали бизгача етиб келган.

Аз-Зарнужий ўз устозларидан яна бири ҳақида хабар беради. Бу юқорида номи эслатилган улуғ шайх ва имом Қивомуддин Ҳаммон ибн Иброҳим ибн Исмоил ас-Саффор ал-Ансорий ҳақида гапирган эдик. Ал-Зарнужий бу устознинг Қози Халил ибн Аҳмад ас-Сарахсийга ёзган илм ҳақидаги байтларини ўзи учун ўқиб берилгани ҳақида ёзади ва уни тўлиқ келтиради.

Аз-Зарнужий таълим олган устозлардан яна бири улуғ шайх, имом Саидуддин аш-Шерозий бўлган. «У менга қуйидаги шеърни айтди», дея аз-Зарнужий унинг ҳам илм ҳақидаги шеърини келтиради. Демак, Бурхонуддин ал-Марғиноний ва аз-Зарнужийларнинг устозлари улуғ шайх ва имомлар бўлиб, аини пайтда шоир ҳам бўлганлар ва илм ҳақида толибларни тарғиб қилувчи шеърлар битганлар.

АЗ-ЗАРНУЖИЙНИНГ ШЕЪРДАГИ ФИКРЛАРИ

Имом ва Бурхон ул-ислом лақабларини олган Бурхонуддин аз-Зарнужий аини пайтда ўз устозлари каби шоир ҳам эди. У ўзининг «Таълим ул-мутаъаллим» китобида илм ҳақидаги баъзи фикрларини тасдиқлаш учун ўзи ёзган шеърларидан намуналар келтиради. Масалан, талаба туннинг баъзи қисмида илм таҳсили билан шуғулланиши лозимлиги ҳақидаги фикрларини келтирар экан, арабча: «Иттахизил-л-лайла жамалан тудрик биҳи амалан» (Тунни туя каби миниб ол, шунда орзуңгга эришасан) номли мақолни келтиради. Сўнг, ўзининг таъбида шу маънони ифодаловчи шеър тугилганини айтиб ёзади:

**Ман шоа ан йахтавийа омолаҳу жумала,
Фа-л-йаттахиз лайлаҳу фин дарқиҳа жамала.
(Кимки барча орзуларининг йиғилмоғини хоҳласа,**

Уни топишда тунни туя қилиб минсин).

Муаллиф арабча мақолни чиройли қилиб байтга солган ва жумал (барчаси) ва жамал (туя) сўзларини қофия сифатида ишлатиб, шеърнинг жарангдор чиқишига эришган. Тунни туя қилиб миниб олиш эса тунда ухласаслик ва тун устида ҳоким бўлиш маъносини билдиради.

Шоир юқоридаги байтга иккинчи байтни ҳам илова қилади ва биринчи байтнинг мазмунини кучайтиради:

**Ақил таъомақа қай таҳзийа биҳи сахара,
Ин шийта ё соҳибий ан таблуға-л-қумала.
(Агар сен қомилликка эришайин десанг,
Тунда ухласаслик учун таомининг қамайтир).**

Бу мисралар олимнинг толиби илмга тавсиялари бўлиб, одам овқатни кўп еса, дангасалик пайдо бўлиши ва ухлаш истаги кучайиб кетишига ишора қилмоқда.

Аз-Зарнужий Имоми Аъзам (Абу Ҳанифа)нинг ўз шогирди Абу Юсуфга қарата: «Нодон эдинг, сени нодонликдан тинимсиз дарс қилишинг куткарди, дангасалиқдан қоч, негаки у ярамас нарсаси улуғ офатдир», деган сўзларини келтирар экан. Шу маънода мана бу байтлар тугилди, деб ўзининг қуйидаги шеърини келтиради:

**Даъи-н-нафсу-т-тақосула ва-т-тавонийа,
Ва илла фаасбути фи зи-л-ҳавони.
(Ал-нафсим, дангасалик ва эринқоқликни қўй,
Агар қўймасанг, хорлик эгасида барқарор бўл.)**

**Фа-лам ара ли-л-кусала-л-ҳазза тухза,
Сиво надам ва хирману-л-амони.
(Дангасаларнинг вужудида ҳеч қачон,
пушаймонлик ва мақсаддан маҳрумликдан ўзга нарсани кўрмадим.)**

**Маҳмуд ҲАСАНИЙ
тайёрлаган**

ЎЗБЕКИСТОН МАТБУОТ ВА АХБОРОТ АГЕНТЛИГИ

Нуфузли бўш лавозимларга журналистика, ноширлик фаолияти, ҳуқуқ ва бошқа соҳаларда тегишли маълумот ҳамда иш тажрибасига эга бўлган мутахассисларни тақлиф қилади. Номзодлар тахлил қилиш, турли материалларни умумлаштириш тажрибасига эга бўлишлари лозим. Ўзбек тилини мукаммал билиш шарт. Рус тили, шунингдек бошқа чет тилларини билишлик мақсадга мувофиқдир.

Истовчилар Тошкент ш. Навоий кўчаси, 30-уй, 2-қават, 18-хонага шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни соат 10.00 дан 18.00 гача мурожаат қилишлари мумкин. Ўзлари билан зарур ҳужжатлар ёки уларнинг нусхаларини олиб келишлари зарур.

Телефон: 144-32-57

**МАМЛАКАТИМИЗДА
ЁШ АВЛОД ҚАЛБИДА
САНЪАТГА МЕҲР
ЎЙҲОТИШ,
ИҚТИДОРЛИ ҲАМДА
ИСТЕЪДОДЛИ
БОЛАЛАРНИ
САРАЛАШ ВА
УЛАРИНИНГ
САНЪАТИНИ ЯНАДА
ЮКСАЛТИРИШ
МАҚСАДИДА КЎПЛАБ
ТАНЛОВЛАР,
ФЕСТИВАЛЛАР
ЎТКАЗИБ
КЕЛИНМОҚДА.**

Фестиваллар

ЯНГИ АВЛОД— 2006

Жумладан, болалар ижодининг Ўзбекистон маданиятидаги ноёб ўрни ва ролини кашф этиш, мамлакат санъатидаги янги йўналиш ва ютуқларни юзага чиқариш, болалар ижодининг турли кўринишларини қўллаб-қувватлаш мақсадида «Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми» жамғармаси томонидан «Янги авлод — 2006» Республика болалар ижодиёти фестивали ўтказиб келинмоқда. 15-16 ноябрь кунлари Ўзбекистон Давлат консерваториясида Тошкент шаҳри, Тошкент ва Сирдарё вилоятларидан келган иштирокчилар учун фестивалнинг минтақавий саралаш босқичи ўтказилди. Шунинг таъкидлаш жоизки, мазкур фестиваль рес-

публикамаиздаги истеъдодли болалар ижодини ривожлантиришда муҳим қўшимча рағбат бўлиб, кўрик доирасидаги тадбирлар кенг жамоатчилик ва мутахассисларга проффесионал ва ҳаваскор болалар ижодий бирлашмалари фаолияти самарасини юзага чиқариш имконини бермоқда. Танлов кўйидаги, яъни «Классика» (фортепиано, торли, зарбли ва бошқа созлар), «Вокал» (анъанавий ижро, академик ижро, эстрада), «Миллий қолғучилик» (торли, чертиб чалинадиган созлар, зарбли созлар), «Рақс» (миллий, бал, спорт, замонавий рақслар, балет), «Тасвирий санъат» (амалий ва тасвирий ижод), «Шеърят,нарсий

асарлар ва сахна асарлари учун сценарийлар» сингари йўналишларда ўтказилаётди. Танловда болалар ижодий жамоалари ва якка тартибдаги номзодлар иштирок этмоқдалар. Фестивалнинг навбатдаги шахримизда ўтказилаётган минтақавий саралаш босқичида 1017 нафар ёш истеъдод эгалари иштирок этдилар.

— Мазкур фестивалда мактабимизда таҳсил олаётган санъатга ихлоси бандан ўқувчилар ҳам иштирок этаётганлигидан жуда хурсандман,— дейди Собир Раҳимов туманидаги 326-халқ амалий санъати мактаб-мажмуаси ўқитувчиси Феруза Маҳаматова.— Мактабимиздан бу галги фестивалда 8 нафар истеъ-

додли ўқувчилар ўзларининг ижодий ишлари билан қатнашишмоқда. Айниқса, Зиёда Қобилваннинг бисер тўқиш бўйича, Фаррух Маҳаматовнинг тасвирий санъат бўйича ижодий ишлари кўпчилигининг эътиборини тортмоқда. Ўйлаيمанки, бу каби фестиваллар санъат оламига кириб келаётган ёшларни қўллаб-қувватлаб, уларнинг ижодини ривожлантиришда муҳим омили бўлади, албатта.

Дилором ИКРОМОВА

СУРАТЛАРДА: «Янги авлод — 2006»

республика болалар ижодиёти фести-

валидан лавҳалар.

Раҳмонбек Исмолов ва Наталья Семёнова олган суратлар

Танловлар

ҲАМШИРАЛАР БЕЛЛАШДИ

**ЯҚИНДА ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР
МАДАНИЯТ САРОЙИДА ЎЗБЕКИСТОН
ПЎЛАТ ИЗЛАРИ СОҲАСИ ТИББИЁТ
МУАССАСАЛАРИ
ҲАМШИРАЛАРИНИНГ КЎРИК-
ТАНЛОВИ БЎЛИБ ЎТДИ.**

Унда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри шифохона, поликлиникаларидан ташриф буюрган ўн беш нафар ҳамшира бекалар ўзаро беллашдилар. Ҳамширалар ўз касбларининг устаси ва чуқур билимга эга эканликларини исбот этиш билан бирга адабиёт, санъат ва маданият соҳасида ҳам юксак иқтидорларини намойиш қилдилар. Танловда Темирйўлчилар марказий поликлиникаси ҳамшираси Иродахон Мўминова ҳакамлар хайъати томонидан ғолиб деб топилиб қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди.

— Мен ушбу кўрик-танловда ғолиб бўлман деб сира ҳам ўйламагандим, аммо буни чин юракдан астойдил хоҳлагандим, — дейди танлов ғолибаси Ирода Мўминова. — Ўз касбимни севганим боис ҳам, шартлар мен учун унчалик қийин туюлмади. Барча иштирокчилар қатори астойдил ҳаракат қилдим ва ҳакамлар хайъати мени ғолиб деб топди, бундан жуда мамнунман. Иштирокчи ҳамкасбларимга, инсонлар дардини енгиллаштиришдек масъулиятли ишларни омадлар тилайман. Зеро, инсонлар соғлигини асраб-авайлаш, уларга маалакали ва тезкор хизмат кўрсатиш биз тиббиёт ходимларининг шарафли бурчимиздир.

Танловда иккинчи ва учинчи ўринни эгаллаган ҳамширалар қимматбаҳо совғалар билан тақдирландилар.

Гулчехра ДУРДИЕВА

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ ИСТЕЪМОЛЧИЛАРИ — КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонаси» ОАЖ электр энергияси истеъ-
молчиларига 2007 йил учун энергия таъминоти бўйича шартнома тузиш зарурлиги
ҳақида хабар қилади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 27 январдаги 32
сонли қарори билан тасдиқланган «Электр энергиясидан фойдаланиш қоидалар-
и»га асосан 2007 йил учун энергия таъминоти бўйича шартнома тузмаган
истеъмолчиларга 2007 йил 1 январдан электр энергияси таъминоти тўхтати-
лади. Шартномалар тузиш юзасидан жойлардаги туман электр тармоқларига
муурожаат қилинг:

ТЭТ номи	Манзили	Телефон
Чилонзор	Чилонзор, 3-даҳа, 23 А	367-24-52
Учтепа	Ҳ.Турсунқулов кўчаси	74-24-18
Миробод	Фетисов кўчаси, 50	191-18-79
Яккасарой	Фарҳод кўчаси, 1	50-37-37
Ҳамза	М.Ашрафий, 1-тор кўча, 9	191-87-25
М.Улуғбек	М.Жалилов кўчаси, 13А	360-57-40
Юнусобод	Юнусобод, 11-даҳа	125-06-80
С.Раҳимов	Содиқов кўчаси, 62	392-98-21
Шайхонтоҳур	Есенин кўчаси, 25 А	78-97-64
Бектемир	Бойқаро кўчаси	195-02-44
Сергели	Спутник 6/6	58-71-95

«Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонаси» ОАЖ раҳбарияти

«Тошкент оқшом» саломатлик хизмати

ЮРАК ЕТИШМОВЧИЛИГИДА ШИФО УСУЛЛАРИ

**Бундай хасталик ҳарсиллашб нафас олиш, юракнинг уриб кетиши,
оёқларнинг салқиб шишиши, нафас қисилб ҳуружлари, жигарнинг
катталашишида намоён бўлади.**

юз берганида зудлик билан ши-

фокорни қақриш, «тез ёрдам»
етиб келгунча дераза ёки фор-
точкани очиб қўйиш, оёқларни
осилтириб ўтириб, қўл ва оёқлар-
ни иссиқ сувга ботириш ҳолда
шифокорни кутиш керак. Бу
мулоҳаза қонинг юракка оқиб ке-
лишини қамайтириб, унинг иши-
ни енгиллаштирилади.

Беморни овқатлантириш.

Юрак етишмовчилиги хасталиги-
да энг аввало тана вазни норма-
да сақланиши, чекишни ташлаш,
жисмоний ҳаракатларни чеклаш ва
парҳезга риоя этиш керак бўла-
ди. Айниқса, туз истеъмолини сут-
касига 1,5-2 граммгача, суюқлик-
ларни 1 литргача қамайтириш ва
кечаси сув ичмаслик лозим. Аммо
суюқлик истеъмолини 1 литрдан
қамайтириб юбориш чанқаш, буй-
раклар ишининг бузилиши ва қаб-
зиятга олиб келади. Юрак фао-
лияти тикланаётган ҳолатларда эса
суюқлик микдорини чеклаш таъ-
сия этилмайди.

Овқатлардан организмни
ишқорлаштирадиган ҳамда пешоб
хайдаш хусусиятига эга бўлган ози-
қалар (сугли махсусотлар, сабза-
вотлар, мевалар), шу жумладан,
калийга бой озиқалар — картошка

— пўсти билан, майиз, олхўри,
ўрик, шафтоли, смородина, банан-
лар кўпроқ бўлиши керак. Оёқлар-
нинг шишига қарши тарвуз, қовун,
ошқовоқ, баклажонларни истеъ-
мол қилиш фойда беради.

Юрак етишмовчилиги хастали-
гида танага енгиллик бериладиган
кунларнинг аҳамияти катта:
Ҳафтасига 1-2 марта сутли, суза-
мали, ёғсиз, қатиқли, олмали, тар-
вузли парҳезларга амал қилиш
жуда самарали бўлади. Овқатни
кунига камиди 5 марта, оз-оздан
истеъмол қилиш лозим.

Беморни даволашда қўлла-

надиган дори-дармонлар. Юрак
етишмовчилигини даволаш мурак-
каб вазифа бўлиб, уни фақат ши-
фокор ҳал этиши керак. Лекин
шифокор қандай дориларни
ичишни буюрганидан кейин қўй-
идаги ҳолатларни ёдингизда ту-
тишни тавсия этардиқ:

— юрак гликозидлари (дигок-
син, целанид, изоланид, дигиток-
син ва б.) юрак қисқаришлари қу-
ватини ошириб, томир уришини
қисқартирилади, лекин улар қонда
тўқланиб қолиб,заҳарли таъсир
ўтказиш хусусиятига ҳам эга. Бу
ҳолат томир уришининг кескин
(50 мартадан ҳам ёстроқ) қамай-

иб кетиши, юрак уриши нотекис
бўлиб қолиши (хавфли аломат),
кўнгил айниши, ҳолсизлик, курак
остидаги оғриқдан маълум бўла-
ди. Шундай шикоятлар пайдо
бўлиши билан юқоридаги дори-
ларни ичишни тўхтатиш ва шо-
шилинч равишда врачга муурожа-
ат этиш керак;

— ушбу хасталикни даволашда
шунингдек калий дорилари ҳам
қўлланилади. Улардани қўлланмиш
айниқса бемор гликозидлар бил-
дан даволанаётганда жуда зарур
— чуқки гликозидлар калийни
тўқималардан чиқариб юборади;

— организмда калий мувоза-
натини сақлаб қолиш мақсадида
кучсиз пешоб хайдаш хусусияти-
га эга бўлган, аммо калийни ас-
райдиган ва тежайдиган пешоб
хайдовчилар деб аталадиган до-
рилар қўлланилади. Улар қаторига
верошпирон («Альдактон»), триам-
терен дорилари қиради. Уларни
кунига 2-4 таблеткадан ичиш мум-
кин. Бу дориладан фойдаланиш
ганда калийли дорилар иччилмай-
ди. Триампур курама дори ҳисоб-
ланиб, у ҳам кунига 2-4 таблет-
кадан, узоқ истеъмол қилинганда
эса — кунига битта таблеткадан
ичилади.

Мунажжим башорати НИЯТНИ ЯХШИ ҚИЛИНГ

**21 НОЯБРЬ, СЕШАНБА
МУНАЖЖИМЛАРИМИЗНИНГ ГУВОҲЛИК
БЕРИШЛАРИЧА, БУГҲН ЭРТАЛАБДАН ЎЙ-ФИКРЛАРИ
ПОКЛАШ, ЯХШИ НИЯТ ҚИЛИШ КЕРАК ЭКАН. ЗЕРО,
ДЕЙИШАДИ УЛАР, ХАЁЛИНИНГИЗГА КЕЛГАН ЯХШИ-Ю
ЁМОН — ҲАР ҚАНДАЙ НИЯТНИНГ ИЗ АМАЛДА РЎЁБГА
ЧИҚИШИ МУМКИН. ҲАТТО СИЗ БИРОН ҚИШИГА
БИЛДИРГАН ХОҲ ИЖОБИЙ, ХОҲ САЛБИЙ
ТИЛАНИНГИЗ ЎЗ ТАҚДИРИНГИЗДА НАМОЁН БЎЛА
БОШЛАЙДИ. ШУНИНГ УЧУН ҲАМ МУНАЖЖИМЛАР
ФАҚАТ ЯХШИЛИК, ЭЗГУЛИК ҲАҚИДА ЎЙЛАШНИ
МАСЛАҲАТ БЕРИШАДИ.**

Саломатлигингизга эътибор қилинг. Янги ой ҳамиша бош-
дан кечириладиган қандайдир бўҳрондан иборат бўлади.
Кечаги умидсизлик ҳолатлари ўтмишингизда қолиб кетсин.
Бугун ҳар қандай машғулот хайрли бўлиши кутилиди. Йи-
рик харидлар учун ҳам бугунги кун омадли бўлади.

Бугун парҳез ёки жисмоний машқлар туркуминини бошлаб
юбориш, саломатлигингизни мустаҳкамлаш, чиниқиш бил-
лан шуғулланиш яхши бўлади. Шу кун ичмон қадар оли-
жаноб, меҳмондўст, танти ва атрофдагилардан миннатдор
бўлиш керак. Ҳаётдан завқланиб, яхши кайфиятда бўлинг.

Калитнинг йўқолиши ёки синиши бугун нохушлик ало-
матларига қиради. Тирноқнинг синиши ёхуд қиймининг йир-
тилиши ҳам яхшиликка бўлмайди. Қуёш чараклаб туриб
ёмғир ёғиши само тўхфаси, узоқ хасталиқдан шифо топиш-
ни билдиради. Тунда тепангиздаги булутларнинг тарқали-
ши, тонг шафагининг кўзга чалиниши ҳам катта хурсандчи-
лик келиши аломати ҳисобланади.

Тушларни қуёш кўтарилганидан кейин кўрган бўлсангиз,
улар башоратли бўлиб, осмон, камалак ранглари, юлдуз-
ларни кўриш эзгуликдан нишондир. Тунда эшикни очиб,
уйга кириш — ҳаётингиздаги янги даврга ишора.

Жигарингизни асранг ва алкоғолга яқинлашманг. Бугун
бўкиб овқатланиш жигар ва буйракларда тош йиғилиши,
артрит хасталигига олиб келади.

Ҳаворанг ва олтнранг кийимлар кунингиз хайрли ўти-
шига сабабчи бўлиши мумкин. Қора ва жигарранг туслар-
дан бугунча воз кеча туриг.

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича
турар жойлардаги почта бўлимларига ёки
«Тошкент почтати»га — 133-74-05 телефонига
муурожаат қилишингиз мумкин.

Газета «Тошкент оқшом»нинг компьютер
марказида терилди ва саҳифаланди.

«Шарк» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси
босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Тўро» кўчаси, 41-уй.
1 2 3 4 6

**МУАССИС: ТОШКЕНТ ШАҲАР
ҲОКИМЛИГИ**

Буюртма Г- 1307

**Бош муҳаррир
Акмал АҚРОМОВ**

**Манзилимиз: 700000,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32**

ТЕЛЕФОНЛАР:

хатлар — 133-29-70; эълонлар: 133-28-95,
136-57-65. факс: (3712) 133-21-56.

*Душанба, сешанба, чоршанба, пайшанба
ва жума кунлари чиқади.*

Нашр кўрсаткичи — 563

**Газета Тошкент шаҳар
Матбуот ва ахборот
бошқармасида 02-1-рақам
билан рўйхатта олинган.**

Ҳажми — 2 босма табоқ,
офсет усулида босилади.
2174 нусхада босилди.
Қўроз бичими А-2